

Гарчиг

ОРШИЛ	4
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	4
2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	5
2.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	5
2.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ.....	6
2.3. Газрын хэвлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	7
2.4. Ургамал, амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалах аргууд	8
3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	8
4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	9
6. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	10
7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	10
8. ОСОЛ, ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
9. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	12
10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	13
11. АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР БИЕЛҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ.....	14
12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 14	
13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	15
14. ДҮГНЭЛТ	16
15. Хавсралтууд.....	

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил	5
Зураг 2. Уурхайн ажилчдын хотхон	5
Зураг 3. Агаарын тоосжилт хэмжилт хийж байгаа байдал	7
Зураг 4. Хөрсний дээж авч байгаа байдал	8
Зураг 5. Мод тарьж байгаа нь	10
Зураг 6. Дотоод овоолгоор техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	10
Зураг 7. Дүйцүүлэн хамгаалахаар техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	10
Зураг 8. Хогийн сав-хогоо ялган ангчилсан байдал	13

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Талбайн булангийн цэгүүдийн газарзүйн солбилцол /MV-012619/	4
Хүснэгт 2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	6
Хүснэгт 3. Усан орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	7
Хүснэгт 4. Газрын хэвлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	8
Хүснэгт 5. Ургамал амьтны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	9
Хүснэгт 6. Осол, эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлт	12
Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлт	13
Хүснэгт 7. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө болон биелэлт	14
Хүснэгт 7. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө болон биелэлт	14

Хавсралтын жагсаалт

Хавсралт 1. Гүний худгийн усны дээж /шүлтүүргүй/ шинжилгээ MNS 0900:2018	17
Хавсралт 2. БО –ны нөхөн сэргээлтийн барьцаа 50% төлсөн баримт	19
Хавсралт 3. Засварын талбай дахь хөрсний дээжний шинжилгээний дүн	20
Хавсралт 4. Ажилчдын хотхоны дээжний шинжилгээний хариу	22
Хавсралт 5. Уурхайн орчмын агаарын бохирдолын хэмжилтийн хариу	23
Хавсралт 6. Уурхайн ажилчдын хотхон агаарын шинжилгээний хариу	24
Хавсралт 7. Газрын төлбөр төлсөн баримтууд	25
Хавсралт 8. Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт	24
Хавсралт 11. ТЭЗҮ хүлээж авсан тушаал, дүгнэлт	25

ОРШИЛ

Манай компани нь байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, байгалийн унаган төрхийг аль болох хадгалах, биологийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу өндөр түвшинд хийж гүйцэтгэх бодлого баримталж, байгаль орчны бодлого зорилтод нийцсэн арга хэмжээнүүдийг авч, биелэлтийг ханган ажилладаг. Үүнд:

- ☆ Байгаль орчны бохирдолтоос сэргийлэх, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглах зорилгоор байгаль орчинд учрах сөрөг нөлөөллийг тодорхойлж, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг авах зорилгоор байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хийлгүүлэх
- ☆ Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, тогтоомж холбогдох дүрэм журам стандартыг дагаж ажиллах
- ☆ Олборлолт болон уурхайн үйл ажиллагааны бүхий л үе шатанд байгаль орчны асуудлыг тусган хэрэгжүүлэх хамаарна.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан нь тус оны ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө болон байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний заалтуудыг ханган ажиллахад чиглэсэн болно.

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Хавтгай-1 хайлуур жоншны орд нь Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт байрлах бөгөөд сумын төвөөс баруун хойш 7 км зайд, байр зүйн зургийн М-49-138 нэрэлбэрт орших ба талбайн булангийн цэгүүдийн газар зүйн солбилцолыг хүснэгтээр үзүүлэв. Хэнтийн уулархаг мужийн зүүн өмнөд хэсгийн Дорнод Монголын тэгш талд шилжиж буй тал хээрийн бүсэнд хамаарагдана.

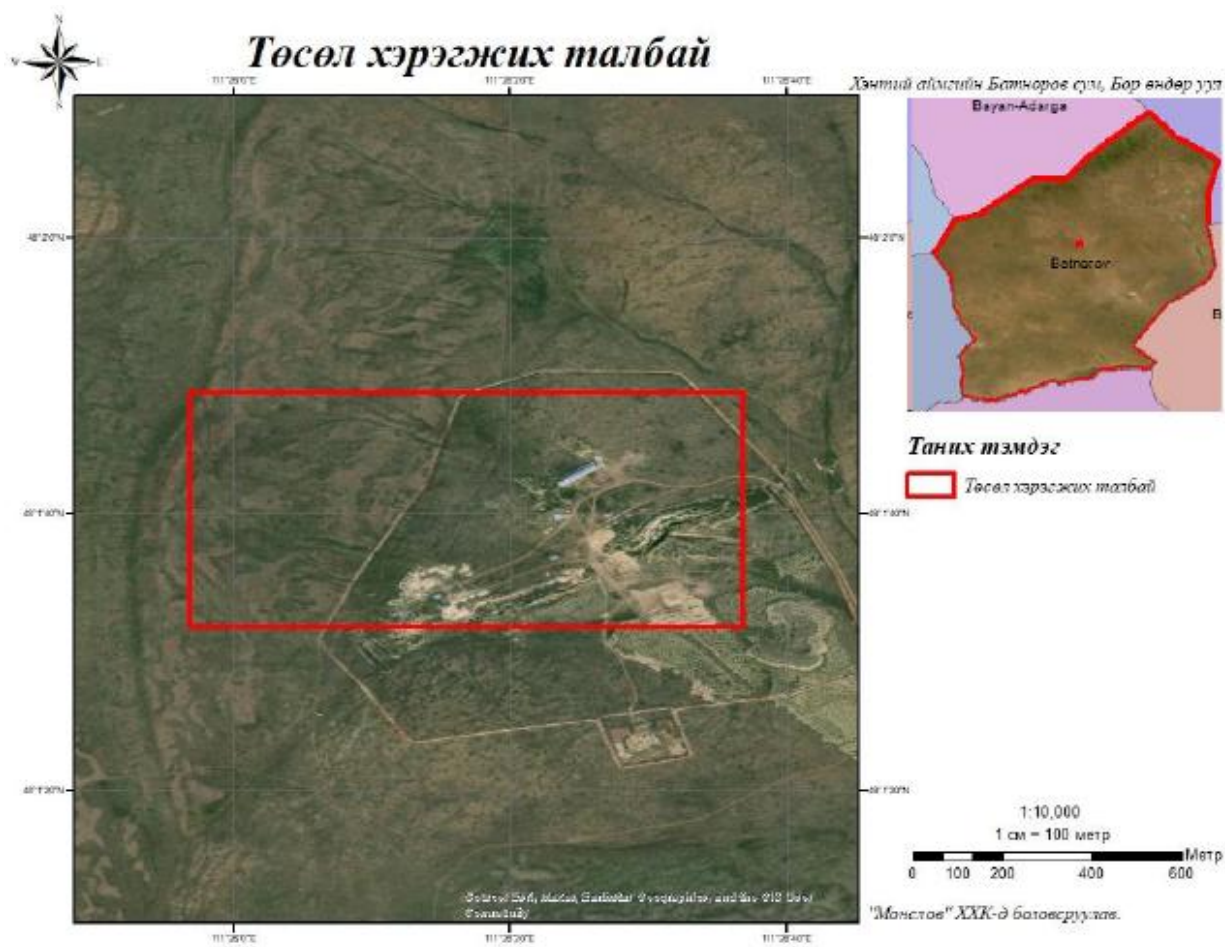
Ашиглалтын талбай бүхэлдээ намхан толгодлог гадаргуутай, баруун ба зүүн талаараа өргөн хөндийгөөр хязгаарлагддаг. Энэ хавийн толгодын байдлаас харахад мөлгөр оройтой, налуу хажуутай, түрүү палеозойн боржин ба хожуу мезозойн бялхмал чулуулгууд зонхилсон хэсгүүд нь харьцангуй өндөр, хонхор хотгор хэсэг нь дөрөвдөгчийн сэвсгэр хурдсаар дүүргэгдсэн байдаг

Хар, хар хүрэн ойн үнсэнцэр хөрстэй, талбай орчмын хөрсөн бүрхэвч уулын хүрэн шороон хөрсийг карбонаттай, хархүрэн, хүрэн, цайвар, нугархаг хэмээн таван дэд хэв шинжид ангилдаг. Талбай орчмын хөрс нь хархүрэн ангилалд хамаарч байгаа юм. Ургамлын байгалийн бүс бүслүүрийн ангиллын хувьд Заамар сумын нутаг нь цөлийн хээр, өндөр уулын, уулын ойт хээр, уулын хээр, бэлчээрийн бус, хээр ба хуурай хээр гэсэн ангилалд хамаарна.

Хүснэгт 1 Талбайн булангийн цэгүүдийн газарзүйн солбилцол /MV-012619/

№	Өргөрөг			Уртгаг		
	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек
1	48	01	31.83	111	26	36.86
2	48	01	31.83	111	25	56.86
3	48	01	48.81	111	25	56.86
4	48	01	48.83	111	26	36.86

Зураг 1 Төслийн талбайн байршил.

Зураг 2. Уурхайн ажилчдын хотхон

“Бор-Өндөр Уул”ХХК нь байгалийн баялгийг ашиглаж, үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн хувьд оршин буй нутгийн байгаль орчныг хамгаалахад үйл ажиллагааныхаа нэг хэсгийг чиглүүлэх үүрэгтэй.

2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Хүснэгт 2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Төлөвлөгөө	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Өрөмдлөгө, тэсэлгээ хийх талбай болон уурхайн замд шинэ технологи ашигласнаар тоосыг 20% бууруулах.	Хариуцах Уулын мастер	Агааржуулалтын системийг шинэчлэн тавьсанаар тэсэлгээний дараах тоосжилт эрс багассан.
2.	Далд уурхайн карьер, түүнээс гарч буй хайрга чулуу дэвсэх зэргээр тоосноос хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх.	Уулын мастер	Зам усалгааны ажлыг тогтмол хийж гүйцэтгэж байсан.
3.	Уурхайн тоног төхөөрөмж, авто тээврийн хэрэгслээс үүсэх хорт хийн ялгарлыг бууруулахын тулд ашиглагдаж байгаа тээврийн хэрэгсэлд утааны шүүлтүүрүүдийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, тос маслыг тогтоосон хугацаанд нь солих.	Уулын мастер, ХАБ	250 мот/цаг тутамд тээврийн хэрэгслүүдийн тос, маслыг сольж байсан.
4.	Мөн агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоох, бууруулахын тулд хяналт шинжилгээг тогтмол хэрэгжүүлэх	Уулын мастер, ХАБ	Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан агаарын шинжилгээг хийлгэсэн ба шинжилгээний дүнг хавсаргав.
5.	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийн дагуу уурхайд ашиглагдаж байгаа тоног төхөөрөмжүүдийнхээ төлбөрийг төлнө.	Уулын мастер	Тээврийн хэрэгслийн төлбөр, татварыг бүрэн төлж ажилласан.
6.	Ажилчдыг тоосноос хамгаалах хэрэгслээр хангах	ХАБА	Уурхайн ажилчдыг хамгаалах хэрэгслээр бүрэн хангаж ажилласан.
7.	Эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах, сургалт явуулах	Компанийн удирдлага	Уурхайн ажилчдыг Хэнтий аймгийн БОЭТөвд урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулсан.

2.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Уурхайн карьерт шүүрлийн ус байхгүй учир шавхан зайлуулах үйл ажиллагаа болоогүй мөн өөрсдийн баяжуулах үйлдвэр байхгүй.

Зураг 3. Уурхайн ажилчдыг ХАБ хувцасаар хангав

Хүснэгт 3 Усан орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

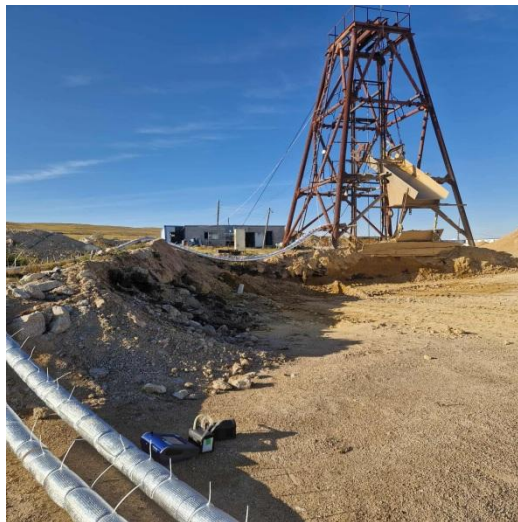
№	Төлөвлөгөө	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Ахуйн бохир, хаягдал ус цэвэршүүлэх эко бичил цэвэрлэх байгууламж байгуулах	Уурхайн дарга, БО мэргэжилтэн	Уурхайн ажилчдын хотхоны бохирын санд эко бичил цэвэрлэх байгууламж байршуулан сумын цэвэрлэх байгууламж руу зөөвөрлөж байгаа.
2.	Олборлолтоос шавхан зайлуулах шүүрлийн усыг жонш баяжуулах үйлдвэрийн усанд нөөцлөх.	Уурхайн дарга, БО мэргэжилтэн	Уурхайн шүүрлийн ус гараагүй байгаа.
3.	Шүүрлийн усны гарцанд тоолуур тавьж, стандарт хэмжилзүйн газруудаар баталгаажуулан ашиглах, тогтмол хянах, байгаль орчны биелэлтийн тайланд тайлагнах	Уурхайн дарга, БО мэргэжилтэн	Уурхай усны насосонд баталгаажуулсан хүйтэн усны тоолуур байршуулсан. Хэрэв шүүрлийн ус гарсан тохиолдолд усны дүгнэлтийг холбогдох байгууллагаар гаргуулан усыг шавхан зайлуулна.
4.	Ус ашиглалтын гэрээ байгуулан төлбөрийг тогтмол төлөх	БО мэргэжилтэн	Уурхайн ажилчдын ундны гүний худагт Стантарт хэмжил зүйн газраас баталгаажуулсан усны тоолуур тавьсан. Тоолуурын заалтаар усны төлбөрийг сумын татварын албанд

тушаасан.

5. Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрөл авах, ашиглалтын явцад гарах бохир усыг хаягдал усны стандартын шаардлагад нийцүүлэн цэвэрлэж, төвлөрсөн ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх, эсхүл шууд зайлуулах;

БО мэргэжилтэн

Одоогоор хаягдал ус гараагүй байгаа. Хаягдал ус гарсан тохиолдолд зохих зөвшөөрлийн дагуу зайлуулах арга хэмжээ авна.

Зураг 3. Агаарын тоосжилт хэмжилт хийж байгаа байдал

2.3. Газрын хэвлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

Хүснэгт 4. Газрын хэвлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Төлөвлөгөө	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Уурхайн замыг тэмдэгжүүлэх	ХАБЭА	Уурхайн дотор болон орон нутгийн замыг зохих зориулалтын дагуу тэмдэглэгээ байршуулсан.
1.	Газар эзэмших гэрээгээ Батноров сумын ЗД-тай байгуулах, төлбөрөө төлөх	Компанийн захирал	Газар эзэмших гэрээ байгуулж хуваарийн дагуу төлбөрөө төлсөн.
2.	1.3 га талбайд дотоод овоолгоор техникийн нөхөн сэргээлт хийх	Байгаль орчны мэргэжилтэн, уулын мастер	Хуучин ил олборлолтонд өртсөн карьерыг дотоод овоолгоор нөхөн сэргээсэн.
3.	Хуулсан шимт хөрсийг хадгалж хамгаалах	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Шимт хөрсийг хэлбэршүүлэн хадгалсан бөгөөд БОННУ шимт хөрсийг ашиглах учраас ургамалжуулах ажил хийгдээгүй.

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

4.	Засварын газраас өөр газарт тос, масло асгарсан тохиолдолд асгарсан хэсгийг элс асгаж, саармагжуулан бохирдсон хөрсийг авч зайлуулах	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Засварын талбайгаас өөр газарт тос, масло асгарсан тохиолдол бүртгэгдээгүй ба саармагжуулах бүтээгдэхүүнүүд бэлэн байгаа билээ.
5.	Тоног төхөөрөмжийн тос масло солих газрын хөрсийг хамгаалах	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Хамгаалах талбайг бэлтгэн, асгаралтын үед шаардагдах элс, шингээгч материалуудыг ойр байршуулсан.

Зураг 4. Засварын талбай ба ажилчдын хотхонос хөрсний дээж авч буй байдал

2.4. Ургамал, амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалах аргууд

Хүснэгт 5. Ургамал амьтны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Хийгдэх ажил	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Олон салаа зам гаргахгүй байх	Уурхайн дарга, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Өглөө бүрийн ажлын зааварчилгаанд заавар өгдөг. Уурхайн бүсэд мөрдөх байгаль орчны 7 дүрэм, зарчмыг боловсруулан, даган мөрдүүлэх тал дээр ажиллаж байна.
2.	Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд ургамлын бичиглэл хийнэ.	Байгаль орчны мэргэжилтэн	2027 онд Биологийн нөхөн сэргээлт хийсний дараа талбайдаа ургамлын бичиглэлийг хийнэ.
3.	Цөлжилтөөс хамгаалах ойн тухай хуулийн дагуу уурхайн ашиглалтын талбайд тарьсан модоо арчлах хамгаалах	Компанийн захирал	Өвлийг давж чадаагүй суулгацуудыг хаяж, эрүүл ургаж буй модоо арчлан хамгаалсан.

3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний далд аргаар уулын ажил явагдсан. Уурхайн ашиглалтын ажил явагдаж байхад нөхөн сэргээлт буюу дүүргэлтийн ажлыг дотоод овоолгоор зэрэгцээ байдлаар хийдэг.

2025 оны байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлыг 06 болон 09-р саруудад байгаль орчны үнэлгээ, зөвөлгөөний эрх бүхий байгууллага “Газар Чандмань” ХХК-аар хийлгэн гүйцэтгүүлээ

Дотоод овоолгоор олборлолт хуучин ил аргаар явуулсан 1.5 га-д талбайд техникийн нөхөн сэргээлт, мөн 0,8 га талбайд Шаварт гэх газар дүйцүүлэхээр хамгаалах ажлын хүрээнд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн.

“Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд уурхайн хотхоны хашаанд 100ш улиас, хайлаас, Батноров сумын сүмийн хашаанд 500ш улиас, бургас, шар мод суулгасан.

Зураг 5. Сумын хийдийн хашаанд мод тарьж байгаа нь

Зураг 6. Дотоод овоолгоор техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай

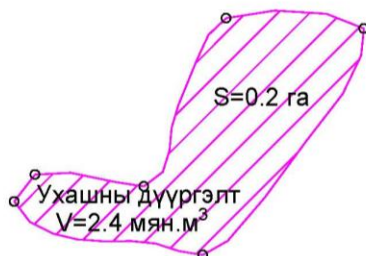
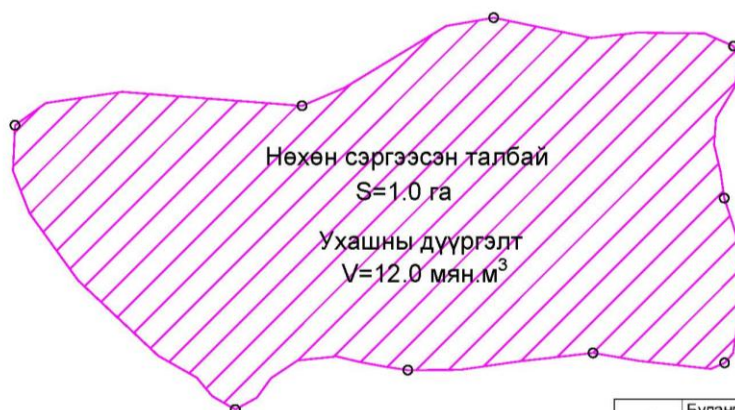

Зураг 7. Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт хийсэн талбай

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

"Бор-Өндөр Уул" ХХК-ийн Хавтгай-1 уурхайн
техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлын зураг

Масштаб
1:1000

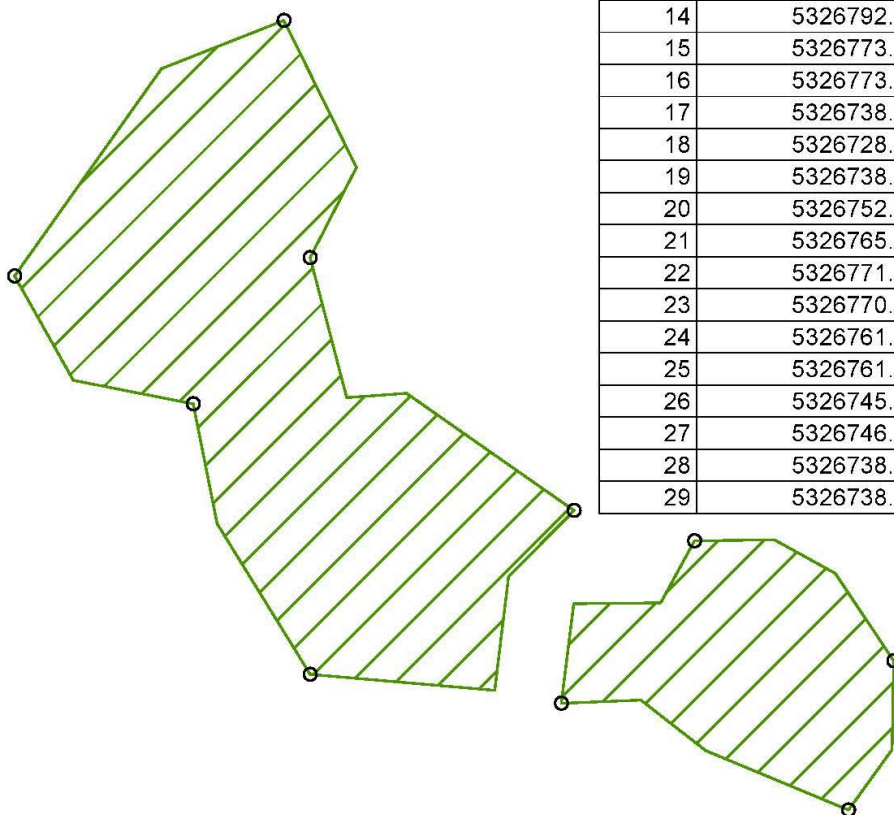

д/д	Булангийн цэгийн солбицол UTM	
	X	Y
1	5319390.9	532880.5
2	5319384.4	532883.3
3	5319359.4	532882.3
4	5319337.8	532886.7
5	5319327.3	532884.9
6	5319295.4	532867.2
7	5319255.5	532870.3
8	5319238.7	532867.9
9	5319231.8	532862.9
10	5319231.3	532852.8
11	5319245.8	532828.5
12	5319263.5	532811.8
13	5319280.5	532800.0
14	5319294.4	532810.8
15	5319303.0	532811.7
16	5319318.8	532808.7
17	5319349.3	532813.6
18	5319385.8	532809.0
19	5319390.7	532812.4
20	5319386.5	532858.7
21	5319391.1	532871.4
22	5319390.9	532880.5
23	5319320.9	532680.6
24	5319316.3	532666.0
25	5319290.8	532633.5
26	5319285.3	532630.4
27	5319252.3	532635.1
28	5319243.5	532642.2
29	5319248.2	532648.2
30	5319272.3	532645.6
31	5319276.4	532648.8
32	5319284.0	532673.6
33	5319290.5	532682.9
34	5319312.6	532683.8
35	5319320.9	532680.6

"Бор-Өндөр Уул" ХХК-ийн Хавтгай-1 уурхайн
дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлын зураг

Масштаб
1:1000

Нөхөн сэргээсэн талбай
S=0.5 га

д/д	Булангийн цэгийн солбицол UTM	
	X	Y
1	5326773.6	510955.9
2	5326750.0	510970.5
3	5326747.5	510999.4
4	5326765.3	511001.5
5	5326775.7	511011.8
6	5326794.0	510985.6
7	5326793.3	510976.2
8	5326815.2	510970.5
9	5326829.3	510977.8
10	5326852.3	510966.4
11	5326844.8	510947.3
12	5326812.3	510924.3
13	5326796.0	510933.5
14	5326792.3	510952.2
15	5326773.6	510955.9
16	5326773.6	510955.9
17	5326738.1	511032.4
18	5326728.8	511054.7
19	5326738.3	511061.6
20	5326752.2	511061.8
21	5326765.8	511052.7
22	5326771.1	511043.1
23	5326770.9	511030.6
24	5326761.2	511025.4
25	5326761.1	511011.8
26	5326745.5	511009.8
27	5326746.0	511022.3
28	5326738.1	511032.4
29	5326738.1	511032.4

4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Төслийн үйл ажиллагаанаас төсөл хэрэгжих нутгийн байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага байлгах, байгаль орчинд үзүүлэх аливаа сөрөг нөлөөллөөс зайлсхийх, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг илрүүлэх, тэдгээрийн үр дагаврыг тогтмол хянах, хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд нутгийн иргэдийн оролцоог хангах, дэмжих зарчим баримтлан ажиллах үүрэгтэй.

2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан орон нутгаас санал болгосон 0.5 га-д дүйцүүлэн хамгаалах техникийн нөхөн сэргээлтийг хийж хүлээлгэж өгсөн.

5. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ тусгагдаагүй.

6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 оны олборлолтын явцад төслийн талбайгаас ямар нэгэн археологи, палеонтологийн дурсгал илэрч олдоогүй. Гэвч газрын хөрсөнд булагдсан дурсгал олдвор байхыг үгүйсгэхгүй тул үйлдвэр байгуулах болон бусад ажлын явцад анхаарал болгоомжтой ажиллаж, ямар нэгэн олдвор дурсгал илэрсэн тохиолдолд нэн даруй мэргэжлийн байгууллагад мэдэгдэх шаардлагатай гэх зөвлөмжийг мөрдөж ажилласан.

7. ОСОЛ, ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 онд осол эрсдэлгүй ажилласан байна. Ажилчдын дунд “Тэг Осол эрсдэлгүй ажлын байр” нэртэй уралдааныг сар бүр зохион байгуулж байгаа бөгөөд ажлын хэсэг тус бүрээс шилдэг ажилчдыг урамшуулдаг. Хөдөлмөр аюулгүй байдлын сургалт, өдөр тутмын зааварчилгааг ХАБ хариуцсан мэргэжилтэн өгч байгаа билээ.

Хүснэгт 6. Осол, эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлт

Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах, авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Нийт зардал (төг/жил)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Аянга цахилгаан	ЦС-ын цахилгаан гүйдэл бүхий тоноглолуудыг бүгдийг нь стандартын дагуу газардуулсан байх.	Цахилгаан гүйдэл бүхий тоноглолуудыг стандартын дагуу газардуулга хийхээс гадна, аянга зайлуулагч зэргийг онц шаардлагатай хэсгүүдэд байршуулсан	Хөрөнгө оруулалтын зардалд тусгагдана	Үйл ажиллагааны туршид	
Гал түймэр	Гал түймрийн үед авч хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг гарган ажиллагсдад сургалт зохион байгуулах. Галын аюулын талаар анхааруулга самбарыг эзэмшлийн объект бүрд онцлогийг нь тусган тавих зэрэг арга хэмжээг авах шаардлагатай. Ой хээрийн түймэр гарахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг үйлчлүүлэгчдэд анхааруулах, нэгэнт гарсан тохиолдолд холбогдох байгууллагад яаралтай мэдэгдэж, гал түймрийг богино хугацаанд унтраах аргыг үйлчилгээний ажилтнуудад эзэмшүүлэх	Гал гарч болзошгүй гэх бүх цэгүүдэд гал унтраах багаж хэрэгслүүдээр хангаж тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулж, уурхайн ажилчидын хүрээнд сургалт зохион байгуулж урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэн ажилласан	200,000	Үйл ажиллагааны туршид	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Ой хээрийн түймрээс хамгаалах тухай, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн орчны бүсийн тухай,
Үер	Цогцолборын эзэмшил талбайг хаврын шар ус, хур бороо элбэгтэй үед үерт автахгаас сэргийлж ус зайлуулах суваг хоолой, даланг технологийн дагуу мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх нь зүйтэй.	Уурхайн хотхон нь өндөрлөг газар байрлах тул шар усны үер болон хур борооны үерт автахгүй болно	-	-	
Үйлдвэрийн үйл ажиллагаатай холбоотой ахуйн осол аваар болох	Үйлдвэрийн ажилчдад Хөдөлмөр аюулгүй байдлын талаарх сургалтыг улирал тутамд буюу жилд 2 удаа зохион байгуулах	Үйл ажиллагааны хүрээнд хөдөлмөр аюулгүй байдлын талаарх сургалтыг улирал тутамд явуулж байсан	300,000	Үйл ажиллагааны хүрээнд жилд 3 удаа	
	Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах	Хувцас хэрэгслээр хангаж ажилласан	Хөрөнгө оруулалтын зардалд тусгагдана	Жилд 1 удаа / өвөл, зуны /	
	Үйлдвэрийн ажилчдыг жилд 1 удаа эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт оруулах	Эмнэлгийн үзлэгт Хамруулж байсан	5,000,000	Жилд 1 удаа	
Нийт зардал			5,500,000.0 төг		

8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Үйл ажиллагааны явцад гарах ахуйн хог хаягдлыг Батноров сумын ЗДТГ-тай гэрээ байгуулан тээвэрлүүлсэн. /Төлбөр төлсөн баримт хавсаргав/ Мөн байгальд шууд хаягдах хаягдлын хэмжээг багасгахын тулд эх үүсвэр дээр нь ялган ангилалт хийх хогийн савыг уурхайн хотхон байрлуулан, ялган ангилалт хийж, ажилчдад хог хаягдлын хор уршиг болон ялган ангилалтынүр ашгийн талаарх сургалтуудыг орсон.

Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Хийгдэх ажил	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1	Зарим хаягдлыг нэгдсэн журмаар сумын хогийн цэгт хаях	Компанийн захирал	Засаг даргатай хийсэн гэрээг хавсралт хэсэгт оруулав.
2	Ахуйн хог хаягдлаа эрх бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулан тээвэрлүүлнэ.		
3	Хог хаягдлын төлбөрөө төлөх		Төлбөр төлсөн баримт хавсаргав.
4	Ахуйн шингэн хаягдал гүний усыг бохирдуулж байгаа эсэхэд бохир усны химийн шинжилгээ хийлгэх		Хяналт шинжилгээний ажлаар гүний худагнаас усны дээж авч шинжилгээнд өгсөн ба шинжилгээний дүнг хавсралтад оруулав.
5	Ахуйн бохир ариутгах, халдваргүйжүүлэх, задлах бодис худалдан авах		Ахуйн бохироо Тамир-ЭМ бэлдмэлээр ариутган халдваргүйжүүлэн, задалдаг.
6	Уурхайн техникт ашигласан тос, маслыг хаягдал тос боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Одоогоор хаягдал тосыг цуглуулах ажил хийгдэж байгаа бөгөөд “Алтан хог хаягдал үдугаар авах хүсэлтээ Хэнтий аймгийн БО-ны Газарт хүргүүлсэн.
7	Ахуйн хатуу хог хаягдлаа ангилах хогийн савнуудыг байрлуулах		Уурхайн хотхонд хуванцар сав, шил болон лааз, цаасан хаягдлуудыг ялгах тасалгаа бүхий тагтай сав хаягдал төмөр ашиглан хийж, байрлуулсан.
8	Хаягдлаас гарах дахин ашиглагдах түүхий эдийг ялгах		Ялган ангилаад хурааж байна.

Зураг 8. Хогийн сав- хогоо ялган ангилсан байдал

9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тус оны 7, 9 сард Хэнтий аймгийн УЦУОШТөвийн Байгаль Орчны Шинжилгээний лаборатори ба “Нарт шаун консалтинг” ХХК-аар хийлгүүлсэн. Тус хөтөлбөрийн хүрээнд хөрс, уснаас дээж авч итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлж мөн агаар дахь тоосжилтын хэмжээ болон дуу, чимээ, харьцангуй чийгшил зэрэг үзүүлэлтүүдийн хэмжилтийг хийсэн.

Хяналт шинжилгээний дээж	Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	2025 оны хяналт шинжилгээний хэлбэр, зардал	Хяналт шинжилгээ явуулах хугацаа	Хяналт шинжилгээ явуулах байршил	Хяналт шинжилгээ хийх багаж, холбогдох стандарт
Агаар	Агаар орчны бохирдол агаар дахь тоосны агууламж, NO ₂ , SO ₂ CO -ын агууламж, дуу чимээ	Агаарын шинжилгээний 3 цэгт жилд 1 удаа хэмжилт хийлгэнэ. 1 цэгт нэг удаагийн хэмжилт -36,000*3 =108000 төг	Жил бүрийн 8 дугаар сард	Уурхайн карьер, Уурхайн зам, Ажилчдын хотхон	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, Агаарын чанар-хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS 6063: 2010, Агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585: 2016
Ус	Ажилчдын унд ахуйд ашигладаг усыг бактериологи болон ундны усны ерөнхий шаардлага, цэврийн болон бохирын нуурын усыг гадаргын ус болон хүнд металлын шинжилгээнд өгөх	Унд ахуйн ус- Бактериологи – Усны химийн ерөнхий шинжилгээ – Цэвэр усны хими- Нийт – 197 500 төгрөг “Хэнтий аймгийн ЦУЭШТөвийн лаб”	Жил бүрийн 8 дугаар сард	Унд ахуйн усны гүний худаг, цэврийн болон бохирын нуур	Усны тухай хууль, Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус, Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015, Газрын доорхи усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010, Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900: 2018, Байгаль орчны аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан 2018 оны 04 сарын 05 өдрийн А82/128 тоот тушаалын хавсралт. Ахуйн хаягдал ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам
Хөрс	Хөрсний агрохими болон хүнд металлын шинжилгээ хийлгэх мөн тухайн газар дээр хөрсний температур хэмжих	Хог хаягдлын цэг-1 ширхэг Засварын талбай-1 ширхэг Ажилчдын хотхон- ширхэг Нийт 3 ширхэг = 113 300 төгрөг	Жил бүрийн 8 дугаар сард	Хогийн цэг, ахуйн бохир усны хаягдал орчимд, нөхөн сэргээсэн талбай, эвдрээгүй газар	MNS3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр, төрөл MNS3310-91 Хөрсний агро химийн үзүүлэлтийг тодорхойлох MNS2305-94 Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам MNS(ISO) 4814:1999. Атом Шингээлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх

10. АЙМАГ, СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР БИЕЛҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ

Аймгийн Засаг даргын албан шаардлага ирээгүй болно.

11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уурхайн үйл ажиллагаандаа технологийн сахилга батыг чанд баримталж, аваар осолгүй ажиллах талаар байнга анхаарал тавихыг уурхайн дарга хариуцаж ажилласан.

Хүснэгт 8 Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Хийгдэх ажил	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөх		Байгаль орчны бодлого хөтөлбөр, хяналт шинжилгээ хийх журам, хог хаягдлын цуглуулах, хадгалах ажлын тухай заавар журмуудыг захирлаар батлуулж, ажилчдад танилцуулан дагаж мөрдөн ажиллаж байна.
2.	Уурхайн үйл ажиллагаатай сум орон нутгийн иргэд, ЗДТГ-ын мэргэжилтэн, холбогдох мэргэжилтэнгүүдийг газар дээр нь танилцуулна.	Компанийн захирал Байгаль орчны мэргэжилтэн	Батноров сумын Баянбулаг багийн иргэдийн нийтийн хуралд уурхайн үйл ажиллагаа, нөхөн сэргээлтийн талаар илтгэл хэлэлцүүлсэн.
3.	Техник болон биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайг сум орон нутаг болон улсын комисст хүлээлгэн өгөх		Орон нутгийн комиссд хүлээлгэн өгсөн акт.
4.	Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОУАӨЯ болон Батноров сумын ЗДТГ-т хүргэн өгч байх		Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан болон тус оны нөхөн сэргээлт, нийгмийн хариуцлагын тайланг хүргэн танилцуулдаг.

12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Манай төслийн талбайд айл өрх, өвөлжөө хаваржаа байхгүй бөгөөд нүүлгэх шилжүүлэх ажил болон нөлөөлөлд өртөх оршин суугчдад тайлан тавих ажил хийгдэх шаардлагагүй.

13. ДҮГНЭЛТ

2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний далд малталтын аграаг уулын ажил явагдсан.

Дотоод овоолгоор олборлолт хуучин ил аргаар явуулсан 1.2 га-д талбайд техникийн нөхөн сэргээлт, мөн 0,5 га талбайд Шаварт гэх газар дүйцүүлэхээр хамгаалах нөхөн сэргээх ажлын хүрээнд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн.

“Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд уурхайн хотхоны хашаанд 100ш улиас, хайлаас, Батноров сумын сүмийн хашаанд 500ш улиас, бургас, шар мод суулгасан.

Биологийн нөхөн сэргээлтийг 2027 оноос эхлэн үе шаттайгаар нөхөн сэргээхээр төлөвлөөд байна.

2025 оны байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлыг 6, 9-р сард байгаль орчны үнэлгээ, зөвөлгөөний эрх бүхий байгууллага УЦУОШТөвийн Байгаль Орчны Шинжилгээний лаборатори ба “Нарт шаун консалтинг” ХХК-аар ХХК-аар хийлгэн гүйцэтгүүллээ.

Энэхүү хяналт шинжилгээний хүрээнд уурхайн хөрсний бохирдол уурхайн орчинд чмар байгааг мөн уурхайн ажилчдын ундны ус стандартад нийцэж байгаа эсэх, мөн бактерлогийн шинжилгээ хийлгэсэн.

Уурхайн ундны усны Тус шинжилгээний үр дүнд Ундны ус, Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900:2005 стандартын хэмжээнээс хэтэрсэн үзүүлэлт илрээгүй стандартын шаардлага хангаж байгаа филтертэй усыг унданд хэрэглэх нь илүү зохимжтой.

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хавсралт 1. Гүний худгийн усны шинжилгээний хариу.

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан
дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836

E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/07-04/-1

Захиалагч: “Бор Өндөр Уул” ХХК

Дээж авсан цэг: Хэнтий аймаг Батноров сум Хавтгай-1 Жоншны далд уурхай

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 06 сар 30 өдөр

Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг

Харилцах утас:

Аргын стандарт: MNS1097:1970

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	50.00	2.50	51.34	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	20.00	1.65	33.86	HCO ₃ ⁻	262.00	4.29	88.39
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	20.00	0.56	11.61
K ⁺	6.00	0.15	3.17	SO ₄ ⁻	0.00	0.00	0.00
Na ⁺	13.00	0.57	11.64	NO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Дүн	89.00	4.86	100.00	Дүн	282.00	4.86	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:

(Σ_{A+K} 371 мг/л

HCO₃-ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 240 мг/л

Физик үзүүлэлтүүд

Өнгө: 0-өнгөгүй

Үнэр: 0-үнэргүй

Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг

Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 196 ppm

Ерөнхий хатуулаг: 4.15 мг-экв/л

/ бага хатуулагтай ус /

Урвалын орчин: pH- 7.70

Цахилгаан дамжуулах чадвар:

EC -0.475 ds/m

TDS: 245 ppm

$$M(0.37) = \frac{HCO_3 \ 88 \ [Cl \ 12]}{Ca \ 51 \ Mg \ 34 \ [Na \ 12]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, II төрлийн
цэнгэг буюу дунд зэрэг эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус.

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

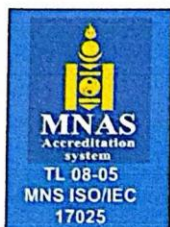
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:

С.НЯМДАШ MSc

Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

**УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ**

Хэнтий аймаг Хэрлэн сум 2-р баг тэмүүжингийн
гудамж Н-13
Утас/Факс: 93028611, 98092200
E-mail хаяг: mnhe_oper@yahoo.com

Сорьцын дугаар: 66
Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас: “БОР-ӨНДӨР УУЛ” ХХК ундны ус
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: БОШЛ-н инженер Б.Шүрэнчимэг
Сорьцын тоо, хэмжээ: 1,5литр
Сорьцын төрөл: Ус
Сорьц авсан огноо: 2025-09-14
Лабораторид хүлээж авсан : 2025-09-14
Шинжилгээ эхэлсэн огноо: 2025-09-14
Хэвлэсэн огноо: 2025-10-01
Хуудасны тоо: 1/1

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Тодорхойлсон үзүүлэлт Шинжилгээний арга стандарт		Сорьц авсан цэг “БОР-ӨНДӨР УУЛ” ХХК /худгийн ус/	MNS 0900:2018 Хүлцэх агууламж мг/л
Жинлэгдэх бодис /MNS 6836:2020/	Ж/Б мг/л	42.4	
Перманганатын исэлдэх чанар /MNS 6833:2020/	Пич мг/л	4.11	
Кальцийн ион /MNS 1097:2023/	Ca ²⁺ мг/л	36.3	100.0
Магний ион /MNS 1097:2023/	Mg ²⁺ мг/л	3.75	30.0
Аммоний ион /MNS 1097:2023/	NH ₄ ⁺ мг/л	0.50	1.5
Нийт төмөр /MNS 4430:2005/	Fe мг/л	0.03	0.3
Хлорийн ион /MNS 4424:2005/	Cl ⁻ мг/л	25.9	350
Сульфатын ион /MNS 6271:2011/	SO ₄ ²⁻ мг/л	134.8	500.0
Нитритийн ион /MNS 6779:2019/	NO ₂ мг/л	0.021	1.0
Нитратын ион /MNS 6834:2020/	NO ₃ мг/л	3.12	50.0
Фосфатын ион /MNS ISO 6878:2001/	PO ₄ ³⁻ мг/л	0.025	3.5
Фтор /MNS 6272:2011/	F ⁻ мг/л	1.49	0.7-1.5
Хатуулаг / MNS ISO 6059:2005/	Хатуулаг мг- экв/л	2.12	7.0
Натри Кали	Na+K мг/л	228.42	-
Цахилгаан дамжуулах чанар /MNS ISO 7888:1999/	EC μS/cm ³	933	1000
Гидрокарбонат MNS 6832:2020	HCO ₃ ⁻ мг/л	470.9	-
Эрдэсжилт MNS 1097:2023	мг/л	899.9	-
Орчин MNS ISO 10523:2001	pH	8.36	6.5-8.5

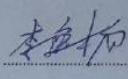
ХЯНАЖ БАТАЛГАА ХЭМЖЛЭСЭН:
БОШЛ-Н ЭРХЛЭГЧ ИНЖЕНЕР: /Б.ГАНГАНБАЙГАЛ /
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ ЛАБОРАТОРИ
БОШ ЛАБОРАТОРИЙН ИНЖЕНЕР: /Б.ШҮРЭНЧИМЭГ /

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна.

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хавсралт 2. БО нөхөн сэргээлтийн барьцаа 50% төлсөн баримт

ХААН БАНКНЫ ГҮЙЛГЭЭНИЙ БАРИМТ		Хууч
Журнал 12795426		
ROID: 001110042825		
Салбар: Батноров тооцооны төв (5936)	Огноо: 04/21/2025	
ДТ Дансны нэр: БОР-ӨНДӨР УУЛ	ДТ IBAN/Дансны дугаар: 5133194996/ MNT	
КТ Дансны нэр: БО нөхөн сэргээх баталгаа	КТ IBAN/Дансны дугаар: 100900013406/ MNT	
Гүйлгээний төрөл: Банк хоорондын гүйлгээ	Гүйлгээний дүн: *19,286,000.00*	
Гүйлгээний утга: БОР-ӨНДӨР УУЛ ХХК 5025397 БОМТ 2025 БАТ		
Тоон гарын үсгээр баталгаажсан эсэх: Үгүй		
Банкны ажилтан: 	Хариллагч: 	

	Гүйлгээ амжилттай.	6,665,000.00 MNT	2025/02/19 15:51
Дансны үлдэгдэл			
*****			
Хүлээн авагч			
БО нөхөн сэргээх баталгаа			
MN78 0090 10 0900013406			
Гүйлгээний утга			
5025397. Бор Өндөр уул ХХК. 2025			
БОМТ барьцаа			

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хавсралт 3. Засварын газрын хөрсний дээжний шинжилгээний хариу

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан
дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/07-04/1

Захиалагч: “Бор-Өндөр уул” ХХК

Дээж авсан цэг: Хэнтий аймаг, Батноров сум, Хавтгай-1 жоншны уурхай

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 06 сар 30 өдөр

Шинжилгээ хийсэн огноо: 07 сарын 04

1. ХӨРСНИЙ ЭРҮҮЛ АХУЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН. IГР ХӨРСӨНД

№	Дээжний дугаар	Нянгийн тоо	Гэдэсний савханцрын титр (<i>E.coli</i>) MNS 3297:2019		Анаэробын (<i>Cl.perfringens</i>) MNS 3297:2019	
		Шинжилгээний хариу	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг
Хогийн цэг						
1	Дээж 1	6.1*10 ⁵	≥0.1	1	≥0.1	1
Ажилчдын хотхон						
2	Дээж 2	4.6*10 ⁵	≥0.1	1	≥0.1	1

2. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Дээж 1 хогийн цэг	0-20	17.4	16.7	0.0	46.6	6.8	3.7
Дээж 3 засварын цех	0-20	26.1	12.5	0.0	16.2	3.9	0.6
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1.5	150	80	100
Шаварлаг хөрс		150	100	3	300	100	150

*Харгалзах түвшин * Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цэгийн дээжэнд хамаарна

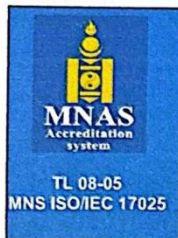
ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД: (Эрүүл Ахуйн Шинжилгээний Стандарт MNS 5367:2004, MNS6341:2012, Хүнд металлуудыг -хаан дарсанд атом шингээлтийн спектрометрээр MNS ISO 11466:2007)

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: С.Нямдаш, Х.Ууганцэцэг, С.Нямдаш

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд профессор

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Хэнтий аймаг Хэрлэн сум 2-р баг тэмүүжингийн
гудамж Н-13
Утас/Факс: 93028611, 98092200
E-mail хаяг: mnhe_oper@yahoo.com

Сорьцын дугаар: 65

Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас: "БОР-ӨНДӨР УУЛ" ХХК засвар үйлчилгээний
цэг орчим

Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: БОШЛ-н инженер Б.Шүрэнчимэг

Сорьцын төрөл: Хөрс 300г

Сорьц авсан огноо: 2025-09-14

Лабораторид хүлээж авсан : 2025-09-14

Шинжилгээ эхэлсэн огноо: 2025-09-24

Хэвлэсэн огноо: 2025-10-01

Хуудасны тоо: 1/1

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж		Хүлцэх агууламж	Үр дүн
MNS3310:1991	Орчин- pH	-	8.23
MNS3310:1991	Чийг - %	-	2.42%
MNS3310:1991	Ялзмаг	-	6.19
MNS3310:1991	Аммиак- NH ₄ мг / л	-	45.06
MNS3310:1991	Нитрат – NO ₃ мг / л	-	9.63
MNS3310:1991	Сульфат- SO ₄ мг / л	-	130.82
MNS3310:1991	Фосфор (P2 O5) мг / л	-	13.58

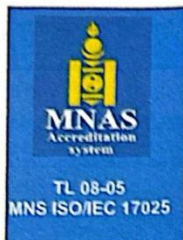
ХЯНАЖ БАТАЛГАА ХУУЛСАН:
БОШЛ-Н ЭРХЛЭГЧ ИНЖЕНЕР: /Б.ГАНГАНБАЙГАЛ /
ШИНЖИЛГЭЭ ГҮИЦЛЭГЧЭСЭН:
БОШ ЛАБОРАТОРИЙН ИНЖЕНЕР: /Б.ШҮРЭНЧИМЭГ /

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна.

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хавсралт 4. Ажилчдын хотхоны дээжний шинжилгээний хариу

УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Хэнтий аймаг Хэрлэн сум 2-р баг тэмүүжингийн
гудамж Н-13
Утас/Факс: 93028611, 98092200
E-mail хаяг: mnhe_oper@yahoo.com

Сорьцын дугаар: 64
Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас: "БОР-ӨНДӨР УУЛ" ХХК ажилчидын хотхоны
бохирын цэг орчим
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: БОШЛ-н инженер Б.Шүрэнчимэг
Сорьцын төрөл: Хөрс 300г
Сорьц авсан огноо: 2025-09-14
Лабораторид хүлээж авсан : 2025-09-14
Шинжилгээ эхэлсэн огноо: 2025-09-24
Хэвлэсэн огноо: 2025-10-01
Хуудасны тоо: 1/1

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж		Хүлцэх агууламж	Үр дүн
MNS3310:1991	Орчин- рН	-	8.47
MNS3310:1991	Чийг - %	-	4.90%
MNS3310:1991	Ялзмаг	-	13.72
MNS3310:1991	Аммиак- NH ₄ мг / л	-	83.84
MNS3310:1991	Нитрат – NO ₃ мг / л	-	23.08
MNS3310:1991	Сульфат- SO ₄ мг / л	-	147.04
MNS3310:1991	Фосфор (P2 O5) мг / л	-	21.58

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН
БОШЛ-Н ЭРХЛЭГЧ ИНЖЕНЕР: Б.ГАНГАНБАЙГАЛ /
ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦАТГАСЭН
БОШ ЛАБОРАТОРИЙН ИНЖЕНЕР: Б.ШҮРЭНЧИМЭГ /

Scanned with CamScanner

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна.

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хавсралт 5. Уурхайн орчмын агаарын бохирдолын хэмжилтийн хариу

УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Хэнтий аймаг Хэрлэн сум 2-р баг тэмүүжингийн
гудамж Н-13
Утас/Факс: 93028611, 98092200
E-mail хаяг: mnhe_oper@yahoo.com

Сорьцын дугаар: 91
Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас: “БОР-ӨНДӨР УУЛ” ХХК карьер
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: БОШЛ-н инженер Б.Шүрэнчимэг
Сорьцын төрөл: агаар, тоос
Сорьц авсан огноо: 2025-09-14
Лабораторид хүлээж авсан : 2025-09-14
Шинжилгээ эхэлсэн огноо: 2025-09-14
Хэвлэсэн огноо: 2025-10-01
Хуудасны тоо: 1/1

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж		Хүлцэх агууламж MNS4585:2025	Үр дүн
MNS 17.2.5. 12:88	Хүхэрлэг хий – SO ₂ , мг/м ³	0,450	0.014
MNS 17.2.5. 12:88	Азотын давхар исэл – NO ₂ , мг/м ³	0,200	0.019
CA3 A03	Тоос- нийт, мг/м ³	0,150	0.004

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:
БОШЛ-Н ЭРХЛЭГЧ ИНЖЕНЕР /Б.ГАНГАНБАЙГАЛ /
ШИНЖИЛГЭЭ ГҮИЦЭТГЭСЭН:
БОШ ЛАБОРАТОРИЙН ИНЖЕНЕР /Б.ШҮРЭНЧИМЭГ /

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна.

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хавсралт 6. Уурхайн ажилчдын хотхон агаарын шинжилгээний хариу

УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Хэнтий аймаг Хэрлэн сум 2-р баг тэмүүжингийн
гудамж Н-13
Утас/Факс: 93028611, 98092200
E-mail хаяг: mnhe_oper@yahoo.com

Сорьцын дугаар:90

Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас: “БОР-ӨНДӨР УУЛ” ХХК ажилчидын хотхон

Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: БОШЛ-н инженер Б.Шүрэнчимэг

Сорьцын төрөл: агаар, тоос

Сорьц авсан огноо: 2025-09-14

Лабораторид хүлээж авсан : 2025-09-14

Шинжилгээ эхэлсэн огноо: 2025-09-14

Хэвлэсэн огноо: 2025-10-01

Хуудасны тоо: 1/1

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж		Хүлцэх агууламж MNS4585:2025	Үр дүн
MNS 17.2.5. 12:88	Хүхэрлэг хий – SO ₂ , мг/м3	0,450	0.011
MNS 17.2.5. 12:88	Азотын давхар исэл – NO ₂ , мг/м3	0,200	0.009
CA3 A03	Тоос- нийт, мг/м3	0,150	0.012

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:
БОШЛ-Н ЭРХЛЭГЧ ИНЖЕНЕР: /Б.ГАНГАНБАЙГАЛ /
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ:
БОШ ЛАБОРАТОРИЙН ИНЖЕНЕР: /Б.ШҮРЭНЧИМЭГ /

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна.

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хавсралт 7. Газрын төлбөр төлсөн баримтууд

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1250201868130

ТТД / Регистр:	75000883086 / 5025397
Татвар төлөгчийн нэр:	Бор-Өндөр уул
Татварын төрөл:	01030731 - Газрын төлбөр-Дэд алба
Харъяалах татварын алба:	Хэнтий / Батноров
Төлсөн дүн:	1,738,808.00 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-03-17 14:41:45.0
Гүйлгээний утга:	[1250201868130; 75000883086; 5025397; 7; Бор-Өндөр уул; 99880316; 5034106069; НОЁН ЦАГААН-ӨВГӨН МӨНХБАТ];5936 21683;99880316
Татварын данс:	Хэ.БН Газрын төлбөр - 100181400943
Төлөлтийн хэлбэр:	ХААН банк

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1250201868148

ТТД / Регистр:	75000883086 / 5025397
Татвар төлөгчийн нэр:	Бор-Өндөр уул
Татварын төрөл:	01030731 - Газрын төлбөр-Дэд алба
Харъяалах татварын алба:	Хэнтий / Батноров
Төлсөн дүн:	1,738,808.00 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-07-03 10:16:27.0
Гүйлгээний утга:	mof qr-ээр төлөв;mofqr;88888888
Татварын данс:	Хэ.БН Газрын төлбөр - 100181400943
Төлөлтийн хэлбэр:	MOF QR

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1250201240587

ТТД / Регистр: 75000883086 / 5025397
Татвар төлөгчийн нэр: Бор-Өндөр уул
Татварын төрөл: 01030731 - Газрын төлбөр-Дэд алба
Харъяалах татварын алба: Хэнтий / Батноров
Төлсөн дүн: 192,000.00 ₮
Гүйлгээний огноо: 2025-03-17 14:43:24.0
Гүйлгээний утга: [1250201240587; 75000883086; 5025397; 7; Бор-Өндөр уул; 99880316; 5034106069; НОЁН
ЦАГААН-ӨВГӨН МӨНХБАТ];5936 21683;99880316
Татварын данс: Хэ.БН Газрын төлбөр - 100181400943
Төлөлтийн хэлбэр: ХААН банк

Хавсралт 8. Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт

Татвар төлөлт

Хугацаа	Тайлангийн төрөл	Татварын төрөл	Төлсөн дүн
	Улирал	Сонгинохайрхан - Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар	1,768,560.00
	Улирал	Хэнтий - Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр	378,000.00
	Улирал	Хэнтий - Газрын төлбөр-Дэд алба	3,669,616.00
	Жил	Хэнтий - Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,200,000.00
Нийт			7,016,176.00

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хавсралт 9. ТЭЗҮ хүлээж авсан тушаал, дүгнэлт

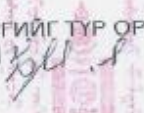

**АШИГТ МАЛТМАЛ,
ГАЗРЫН ТӨСНӨ ГАЗРЫН ДАРГЫН
ТУШААЛ**

2023 оны 10 сарын 27 өдөр Дугаар 7/124 Улаанбаатар хот

**Техник, эдийн засгийн үндэслэл
бүртгэх тухай**

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.4 дэх хэсэг, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн Т/23-10-02 дугаар дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших Бор-Өндөр Уул ХХК-ийн MV-012619 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй “Хавтгай-1” нэртэй хайлуур жоншны ордыг далд аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг бүртгэсүгэй.
2. Бүртгэсэн техник, эдийн засгийн үндэслэлийн үйлдвэрлэлийн нөөцийг бүртгэж, геологийн нөөцөөс хөдөлгөөн хийхийг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.
3. Ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагааг техник, эдийн засгийн үндэслэлийн дагуу явуулахад хяналт тавьж ажиллахыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.
4. Техник, эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан төслийн хүчин чадал, техник, технологид өөрчлөлт орсон, ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд уг техник, эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж байхыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.
5. Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших Бор-Өндөр Уул ХХК-ийн MV-012619 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй “Хавтгай-1” нэртэй хайлуур жоншны ордыг далд аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг хуулсан дискийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс хүлээн авахыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

**ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ** **Л.БАЯРМАНДАЛ**

53711185

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БАТНОРОВ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ХАВТГАЙ-1”
ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ
АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТӨСНИ ГАЗАР
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН
ДҮГНЭЛТ

БНБ 04 дугаар сарын 05

№ 7/23-10-02

ХТБ/БНБ/БНБ/М

Хэнтий аймгийн Батноров сумын
нутагт орших MV-012619 тоот
ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй
“Хавтгай-1” нэртэй хайлуур жоншны
ордыг далд аргаар ашиглах техник,
эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол
1-ийг хэлэлцсэн тухай

Бор-Өндөр Уул ХХК-ийн захиалгаар Уул уурхайн зураг төслийн Аргай-Оч ХХК боловсруулсан Хэнтий аймгийн Батноров нутагт орших MV-012960 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй “Хавтгай-1” нэртэй хайлуур жоншны ордыг далд аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-д Монгол Улсын зөвлөх инженер Ж.Баатар зөвлөж, Монгол улсын зөвлөх инженер Ч.Болдбаатар шинжээчийн дүгнэлт гаргасан байна. Техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотголыг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн ашигт малтмалын орд ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэл хэлэлцэх салбар хуралдаанаар авч хэлэлцэж, дараах ДҮГНЭЛТ-ийг гаргаж байна.

1. Энэхүү техник, эдийн засгийн үндэслэл нь Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайдын 2012 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 074 дүгээр тушаалаар баталсан “Ашигт малтмалын баялгийн урьдчилсан үнэлгээ, ашигт малтмалын ордын нөөцийг ашиглах боломжийн урьдчилсан үнэлгээ, уул уурхайн төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэлд тавигдах үндсэн шаардлагууд ба техник, эдийн засгийн үндэслэл хүлээн авах журам”-ын дагуу гүйцэтгэгдсэн байна гэж үзлээ.
2. Техник, эдийн засгийн үндэслэл нь уншихад ойлгомжтой, цэгц дараалал сайтай, мэргэжлийн түвшинд чанартай сайн боловсруулсан, үйлдвэрлэл явуулах бүх шат дамжлага буюу үйл ажиллагааг хамарсан, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах зэрэгт туслах үндсэн баримт бичиг болжээ.
3. Техник, эдийн засгийн үндэслэл нь Ерөнхий мэдээлэл, Ордын геологийн судалгаа, Олборлолт, Ангилан ялгах хэсэг, Дэд бүтэц, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, Байгаль орчин, нөхөн сэргээлт, Эдийн засаг зэрэг 8 бүлэг, Оршил, Дүгнэлт, хавсралт материал бүхий 146 хуудас тайлбар бичиг, 18 хавсралт зургуудаас бүрдэж байна.

4. “Хавтгай-1” нэртэй хайлуур жоншны нөөцийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2012 оны 05 дугаар сарын 08-ны өдрийн хурлын ХХ-08-12 тоот дүгнэлтийг үндэслэн гаргасан Ашигт малтмалын газрын даргын 2012 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 307 дугаар тушаалаар бодитой (В) зэрэглэлээр 225.02 мян.тн, боломжтой (С) зэрэглэлээр 66.19 мян.тн, нийт бодитой ба боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 291.21 мян.тн-оор бүртгэжээ.

2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний байдлаар ордын үлдэгдэл нөөц бодитой (В) зэрэглэлээр 224.7 мян.тн, боломжтой (С) зэрэглэлээр 66.19 мян.тн байна. Уурхайн хүрээнд өртөх нөөц 187.6 мян.тн, бохирдол 10.6% буюу 19.9 мян.тн, хаягдал 16.2% буюу 33.6 мян.тн байхаар тооцож үйлдвэрлэлийн магадалсан В' нөөцөд шилжүүлэн тооцсоноор үйлдвэрлэлийн нийт 51.38%-ийн дундаж агуулга бүхий 173.9 мян.тн хүдэр, 89.3 мян.тн хайлуур жонш байна. Жилд 30.0 мян.тн хайлуур жоншны хүдэр олборлох хүчин чадлаар нийт үйлдвэрлэлийн нөөцийг 6 жилийн хугацаанд ашиглахаар тооцжээ.

5. Уурхайн ашиглалтын системийн сонголтыг хийхдээ ордын уул геологийн тогтоц, хучаас хөрсний зузаан, физик механик шинж чанар зэргийг харгалзан үзэж далд уурхайн аргаар, хүдэр хоршоолох ашиглалтын системээр ашиглах нь оновчтой гэж үзжээ.

6. Далд уурхайд малталт, нэвтрэлт болон олборлолтын өрөмдлөгийн ажилд УТ24 маркийн перфоратор 4 ширхэг, нэвтрэлтийн үед Z-17AW маркийн ачигч 1 ширхэг, босоо гол амын өргөх хэсэгт 2Ц2х1.1 маркийн өргөх төхөөрөмж 2 ширхэг, уурхайн дотоод тээвэрт SR200ZH-C маркийн 0.8 м3 -ийн тэвшний багтаамжтай 3 дугуйт өөрөө явагч 4 ширхэг, агааржуулалтад ВМЭ-12А маркийн вентилятор 6 ширхэг зэрэг үндсэн тоног төхөөрөмжүүдийг ашиглахаар төлөвлөжээ.

7. Уурхай нь жилд 30.0 мян.тн хүдэр олборлож, гар аргаар ангилан ялгаж ФК-75 маркийн 4,797 тн бүхэллэг жоншийг экспортод гаргана. Харин гар ялгалтаас гарсан бага агуулгатай 25,203 тн хүдрийг төслийн талбайтай ойролцоох баяжуулах үйлдвэрт борлуулахаар тооцжээ. Төслийн нийт хугацаанд ФК-75 маркийн 27,800 тн бүхэллэг жонш, дунджаар 45.2%-ийн агуулгатай 146,055 тн хүдрийг үйлдвэрлэхээр байна.

8. Төсөл нь цахилгаан хангамжаа уурхайгаас 2.7 км-т байрлах 10 кВ-ын агаарын шугамаас салаалж 400кВА трансформатор суурилуулж хангасан байна. Тус уурхай нь технологид ус хэрэглэхгүй бөгөөд унд ахуйн хэрэгцээнд жилд 1.8 мян.м³ ус ашиглах бөгөөд усан хангамжийн эх үүсвэрийг өөрийн тусгай зөвшөөрлийн талбайд байрлах гүний худгаас хангадаг байна.

9. Уурхайн ашиглалтын хугацаанд байгаль орчныг хамгаалах зардалд 67.8 сая төгрөг, нөхөн сэргээлт ба хаалтын зардалд нийт 175.2 сая төгрөг зарцуулахаар тооцоолсон байна. Үүнээс техникийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 55.2 сая төгрөг, биологийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 64.0 сая төгрөг, нөхөн сэргээлтийн бэлтгэл ажлын зардалд 20.0 сая төгрөг, уурхайн хаалт, мониторингд 36.0 сая төгрөгийг тус тус зарцуулахаар төсөлд тусгажээ.

10. Уг төслийг хэрэгжүүлснээр 58 хүн ажлын байраар хангагдах ба уурхайн ажилчдын сарын дундаж цалин 3.2 сая төгрөг байхаар байна.

11. “Хавтгай-1” нэртэй хайлуур жоншны ордыг ашиглах далд уурхайн төсөл хэрэгжүүлэхэд нийт 2689.8 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт шаардлагатай байна. Үүнээс биет бус хөрөнгө оруулалт 1591.6 сая төгрөг, далд уурхайн үндсэн техник, тоног төхөөрөмжийн хөрөнгө оруулалт 560.9 сая төгрөг, бусад техник тоног төхөөрөмжийн хөрөнгө оруулалт 284.3 сая төгрөг, барилга байгууламж дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалт 124.8 сая төгрөг байхаар тус тус тооцжээ. Элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн зардалд жилд дунджаар 432.3 сая төгрөг байхаар тооцоолсон байна.

12. Уурхайн ашиглалтын хугацаанд нийт 23.9 тэрбум төгрөгийн үйл ажиллагааны зардал гарган, 33.7 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийж, 7.6 тэрбум төгрөгийн татварын өмнөх, татвар ноогдуулсны дараах байдлаар нийт 6.9 тэрбум төгрөгийн цэвэр ашигтай, 6.8 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтын дараах мөнгөн урсгалтай ажиллахаар байна. Улс, орон нутгийн төсөвт 8.01 тэрбум төгрөг төвлөрүүлэхээр тусгажээ. Уурхайн ашиглалтын хугацаанд нэгж бүтээгдэхүүний бүрэн өөрийн өртөг 137.71 мян.төг/тн байна.

13. Төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 6.8 тэрбум төгрөгийн үйл ажиллагааны мөнгөн урсгал бий болох бөгөөд төслийн өнөөгийн цэвэр үнэ цэнэ (NPV,@10%) 3.4 тэрбум төгрөг, төслийн өгөөжийн дотоод норм (IRR) 39.53 %, хөрөнгө оруулалтаа нөхөх хугацаа 1.69 жил байхаар тооцжээ.

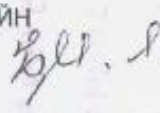
Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлөөс техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотголын захиалагч, боловсруулагч болон төслийн шинжээчид дараах асуудлыг анхааруулж байна. Үүнд:

1. Төсөл захиалагч нь Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/181, А/458 тоот тушаалаар батлагдсан Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журмын дагуу Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж холбогдох байгууллагаар хэлэлцүүлэн, баяжуулах үйлдвэрийн хаалт, нөхөн сэргээлт хийх;
2. Төсөл захиалагч нь шаардлагатай мэргэжлээр Монгол Улсын иргэдийг бэлтгэх, тэдгээрийг ажлын байраар хангах, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлж ажиллах;
3. Төсөл захиалагч нь Байгаль орчныг хамгаалах, эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудалд онцгой анхаарч холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах;
4. Техник, эдийн засгийн үндэслэлд тусгагдсан техник, технологийн сонголт, уулын ажлын төлөвлөлт, цахилгаан хангамж, дэд бүтцийн сонголт, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шийдлийн талаар төслийн эдийн засгийн үнэлгээг боловсруулсан Уул уурхайн зураг төслийн Аргай-Оч ХХК, мөн техник, эдийн засгийн үндэслэлийн үнэн бодит байдал, чанарт дүгнэлт гаргасан шинжээч Монгол Улсын Зөвлөх инженер Ч.Болдбаатар тус тус хариуцах.

Техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-д хийсэн шинжээчийн дүгнэлт, зөвлөлийн гишүүдийн саналыг үндэслэн Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн Салбар хуралдаанаас Ашигт малтмалын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.4, 48 дугаар зүйлийн 48.4, Газрын хэвлийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгүүд болон энэ дүгнэлт, холбогдох хуулийн заалтуудыг тус тус үндэслэн дараах шийдвэр гаргахыг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргад уламжлахаар тогтов. Үүнд:

1. Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-012619 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй “Хавтгай-1” нэртэй хайлуур жоншны ордыг далд аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг бүртгэж авах;
2. Техник, эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан уурхайн хүчин чадал, техник тоног төхөөрөмж, технологи, эдийн засгийн тооцоог өөрчлөх тохиолдолд уг техник, эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн салбар хуралдаанаар хэлэлцүүлж байхыг төсөл хэрэгжүүлэгчид анхааруулах;
3. Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-012619 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй “Хавтгай-1” нэртэй хайлуур жоншны ордыг далд аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1, түүнийг хуулсан диск, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтийн хамт Геологийн баримтын төв архивад холбогдох шаардлагад нийцүүлэн хүлээлгэн өгөх арга хэмжээг авах.

ТАНИЛЦСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН ОРЛОГЧ ДАРГА Л. БАЯРМАНДАЛ

ХУРАЛДААНЫГ УДИРДСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР
ХУРАЛДААНЫ ДАРГА М.МЭНДБАЯР

БОЛОВСРУУЛСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА Б.ХУЛАН

УБМЭЗ-ийн 2023 оны 07 - р сарын 05 - ны өдрийн хуралд шийдвэр
 "Бор-Өндөр Уул" ХХК-ийн эзэмшлэйн МҮ-012619 тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий Хэлтсий аймагийн Багширов нутагт орших "Халтгай-1" тэргүй хайгуур зохионо орныг дала уурхайн аргаар
 эвчлэх ТЗУ-ийн төлөвлөлийн үндэсрэллийн нөөцийн нэгдсэн төсөв

[illegible][illegible]

Төрөлжүүлэг: АМТТ-аг УУХ-ийн нүүрсний ношиллыг хялбарчлах, буулт хярууцсан аргаар хялбарчлах, /Г.Төрмөнх /

Тотное гласное: "Агай-Оу" XXX-иной тес-иной измере: / О. Окундарь /